

Lekcja 8 - Zaimki wskazujące , Zaimek zwrotny

Zaimek wskazujący

οὗτος , *ten*

Zaimek demonstracyjny: "ten"

	r. męski		r. żeński		r. nijaki	
	l. poj.	l. mnoga	l. poj.	l. mnoga	l. poj.	l. mnoga
Nom. / Mian.	οὗτος / ten	οὗτοι / ci	αὕτη / ta	αὗται / te	τοῦτο / to	ταῦτα / te
Gen. / Dop.	τούτου / tego	τούτων / tych	ταύτης / tej	τούτων / tych	τούτου / tego	τούτων / tych
Dat. / Cel.	τούτῳ / temu	τούτοις / tym, z tymi, o tych	ταύτῃ / tej, z τά	ταύταις / tym z tymi, o tych	τούτῳ / temu, z tymi, o tych	τούτοις / tym, z tymi, o tych
Acc. / Bier.	τοῦτον / tego	τούτους / tych	ταύτην / tę, tą	ταύτας / te	τοῦτο / to	ταῦτα / te

Tak jak widzieliśmy w przedimku określonym, wszystkie formy zaczynają się od τ z wyjątkiem mianownika liczby pojedynczej i liczby mnogiej w rodzaju męskim i żeńskim. **Zwróć uwagę na szorstki znak oddechowy w formach, które nie zaczynają się od τ** . To, wraz z akcentem na penulcie, jest jedyną rzeczą, która odróżnia zaimek wskazujący αὕτη od zaimka osoby trzeciej αὐτή .

Zauważ, że w rodzaju nijakim liczbie pojedynczej zarówno w mianowniku, jak i w bierniku, końcówka ν jest pominięta. Ale pod tym względem również zaimek wskazujący jest jak przedimek określony, podobnie też jak zaimek względny i przymiotnik ἄλλος .

Jedyną niespodzianką jest pozornie kapryśna natura dyftongu w rdzeniu. Rodzaj męski ma cały czas ου, ale żeńska liczba mnoga ma αυ. Co więcej, dyftong rdzeniu powraca do ου w żeńskim dopełniaczu liczby mnogiej. W rodzaju nijakim liczbie mnogiej oba rdzenie są jednakowo reprezentowane. Jednak możemy to zrozumieć, zauważając, że istnieje spójna zasada: **gdziekolwiek zakończenie ma O lub ω, rdzeń będzie miał ου, a gdziekolwiek zakończenie ma α lub η, rdzeń będzie miał αυ**.

ἐκεῖνος, *tamten*

Zaimek demonstracyjny: "*tamten*"

	r. męski		r. żeński		r. nijaki	
	l. poj.	l. mnoga	l. poj.	l. mnoga	l. poj.	l. mnoga
Nom. / Mian.	ἐκεῖνος / tamten	ἐκεῖνοι / tamci	ἐκεῖνη / tamta	ἐκεῖναι / tamte	ἐκεῖνο / tamto	ἐκεῖνα / tamte
Gen. / Dop.	ἐκεῖνου / tamtego	ἐκεῖνων / tamtych	ἐκεῖνης / tamtej	ἐκεῖνων / tamtych	ἐκεῖνου / tamtego	ἐκεῖνων / tamtych
Dat. / Cel.	ἐκεῖνω / tamtemu, tamtym	ἐκεῖνοῖς / tamtym, z tamtymi, o tamtych	ἐκεῖνη / tamtej, z tamtą, o tamtej	ἐκεῖναις / tamtym, z tamtymi, o tamtych	ἐκεῖνω / tamtemu, tamtym	ἐκεῖνοῖς / tamtym, z tamtym, o tamtych
Acc. / Bier.	ἐκεῖνον / tamtego	ἐκεῖνους / tamtych	ἐκεῖνην / tamtą	ἐκεῖνας / tamte	ἐκεῖνο / tamto	ἐκεῖνα / tamte

ἐκεῖνος jest całkowicie regularny, z tym, że ponownie, mianownik rodzaju nijakiiego i wołacz nie mają końcowego ν.

Szyk wyrazów

Predykat – orzeczenie

Normalna pozycja dla zaimków wskazujących jest tym, co nazywamy *pozycją predykatu*. Jednak zaimki wskazujące w tej pozycji niekoniecznie muszą znajdować się w orzeczeniowej części zdania. Po prostu odnosimy się do słowa w tej pozycji, jako do pozycji predykatu, ponieważ w przypadku przymiotników jest ono faktycznie powiązane z predykatem. Pamiętajcie, że przymiotniki w pozycji predykatu muszą być w mianowniku i faktycznie są częścią predykatu, z **kopułą** (łącznikiem gramatycznym podmiotu i orzeczenia) implikowana jest pewna forma czasownika *być*. Z zaimkami wskazującymi nie ma to miejsca. Rozważ następujące przykłady:

ἐκεῖνος	ὁ	ἄνθρωπος	}	= tamten człowiek
zaimek wsk.	przedim. okr.	rzeczownik		
ὁ	ἄνθρωπος	ἐκεῖνος	}	
przedim. okr.	rzeczownik	zaimek wsk.		

τοῦτον	τὸν	ἄνθρωπον	}	= ten człowiek
zaimek wsk.	przedim. okr.	rzeczownik		
τὸν	ἄνθρωπον	τοῦτον	}	
przedim. okr.	rzeczownik	zaimek wsk.		

Ponieważ **kopuła** nie jest domniemana, gdy zaimek jest w tym położeniu, aby powiedzieć, że *człowiek jest tym*, czasownik musi być wyraźnie

określony:

ὁ	ἄνθρωπος	ἐστιν (kopula)	οὗτος	} = ten konkretny człowiek jest tym lub to jest ten konkretny człowiek
ten konkretny	człowiek	jest	tym	
οὗτός	ἐστιν (kopula)	ὁ	ἄνθρωπος	
tym	jest	ten konkretny	człowiek	

Użycie rzeczownikowe

Zaimek rzeczowy – zastępuje rzeczownik, np. *ja, ty, my, wy, oni, kto, co, nic, coś, ktoś*

Zauważ, że w ostatnim przykładzie zaimek wskazujący funkcjonuje jako rzeczowy. Rozważ następujące przykłady:

οὗτοι ἔχουσιν τὴν ἐξουσίαν ([Obj. 11: 6](#))
oni (ci) mają moc

αὕτη γὰρ ἐστὶν ἡ ἀγάπη τοῦ θεοῦ ([1 Jana 5:3](#))
na tym(ta) bowiem polega (jest) miłość Boga

Zaimek zwrotny

Zaimek zwrotny odbija działanie z powrotem do podmiotu, dlatego też polskie tłumaczenie będzie używać słowa *się, sobie* i *siebie*.

widzę się

Mówi do siebie

Ponieważ zaimek zwrotny odbija działanie z powrotem do podmiotu, sam nie jest podmiotem, ale jest przedmiotem czasownika. W związku z

tym **nie ma mianownika** dla zaimka zwrotnego. Zauważ również, że w pierwszej i drugiej osobie liczby pojedynczej nie występują formy rodzaju **nijkiego** .

Istnieje pewna różnorodność opinii co do rozwoju zaimka zwrotnego. Robertson uważał, że zaimek osobowy był pierwotnie refleksyjny, a formy refleksyjne w hellenistyce były późnym rozwojem (s. 680, 687). Z drugiej strony, w gramatyce Blassa i Debrunnera powiedziano nam, że zaimki zwrotne "*oddaly część swojej pierwotnej funkcji zwykłym zaimkom osobowym w NT* (jak w hellenistycznym)" (s. 147f). Niezależnie od tego, jakie są fakty historii i rozwoju, bez względu na to, czy chodziło o zastąpienie go lub zastąpienie go prostym zaimkiem osobistym, czy też nie uzasadniając etymologii, warto zauważyć, że zaimek zwrotny jest wizualnie kombinacją innych zaimków, które już poznaliśmy. Pamiętajmy, że prosty zaimek pierwszej osoby, biernik liczby pojedynczej, jest ἐμέ . Rdzeń tego słowa w połączeniu z formami αὐτός utworzą zaimek zwrotny pierwszej osoby.

I. pojedyncza

zaimek zwrotny 1-szej osoby

	r. męski	r. żeński	r. nijaki
Gen. / Dop.	ἐμαυτοῦ /	ἐμαυτῆς	
Dat. / Cel.	ἐμαυτῶ	ἐμαυτῇ	
Acc. / Bier.	ἐμαυτόν	ἐμαυτήν	

Pamiętaj, że prosty zaimek drugiej osoby, biernik liczby pojedynczej, jest σέ . To słowo w połączeniu z formami αὐτός utworzy zaimek zwrotny drugiej osoby.

I. pojedyncza

zaimek zwrotny 2-giej osoby

	r. męski	r. żeński	r. nijaki
Gen. / Dop.	σεαυτοῦ	σεαυτῆς	
Dat. / Cel.	σεαυτῶ	σεαυτῇ	
Acc. / Bier.	σεαυτόν	σεαυτήν	

Zaimek zwrotny 3rd osoby ma tylko ε przedrostka do form αὐτός . Zwróć także uwagę na szorstki znak oddechowy.

I. pojedyncza

zaimek zwrotny 3-ciej osoby

	r. męski	r. żeński	r. nijaki
Gen. / Dop.	ἐαυτοῦ	ἐαυτῆς	ἐαυτοῦ
Dat. / Cel.	ἐαυτῶ	ἐαυτῇ	ἐαυτῶ
Acc. / Bier.	ἐαυτόν	ἐαυτήν	ἐαυτό

Liczba mnoga form zaimków zwrotnych nie wykazuje żadnej różnicy dla osoby.

liczba mnoga

r. męski	r. żeński	r. nijaki
1, 2, 3 osoba	1, 2, 3 osoba	3 osoba

Gen. / Dop.	ἐαυτῶν	ἐαυτῶν	ἐαυτῶν
Dat. / Cel.	ἐαυτοῖς	ἐαυταῖς	ἐαυτοῖς
Acc. / Bier.	ἐαυτούς	ἐαυτάς	ἐαυτά

Nawet jeśli nie ma różnicy dla osoby, ponieważ zaimek odzwierciedla działanie z powrotem do podmiotu, osoba ta jest łatwo rozpoznawalna. Poniższe przykłady ilustrują to:

οὐ γὰρ ἐαυτοὺς κηρύσσομεν ([2 Kor 4:5](#))
nie głosimy bowiem samych siebie

οὐκ ἔχετε ζωὴν ἐν ἐαυτοῖς ([Jan 6:53](#))
nie będziecie mieć życia w sobie

τὴν ἀγάπην τοῦ θεοῦ οὐκ ἔχετε ἐν ἐαυτοῖς ([Jan 5:42](#))
nie macie w sobie miłości Boga

Już nauczyliśmy się używać takich słów jak *się*, *sobie* i *siebie*, *ty sam* i *siebie*, tłumacząc mianownik αὐτοῦ, używany intensywnie z czasownikami. Musimy jednak wyraźnie rozróżnić między tym użyciem a tym. Zwróć uwagę na następujące kontrasty:

Intensywne stosowanie αὐτός	Zaimek zwrotny
------------------------------------	-----------------------

<i>αὐτὸς</i> ἀκούω τὸν λόγον	ἀκούω <i>ἑμαυτόν</i>
<i>Ja sam słyszę to słowo</i>	<i>Słyszę siebie</i>
intensyfikuje podmiot	odzwierciedla działanie z powrotem do podmiotu
jest częścią pełnego podmiotu	jest częścią pełnego rzeczecznia
jest zawsze w mianowniku	nigdy nie jest mianownikiem